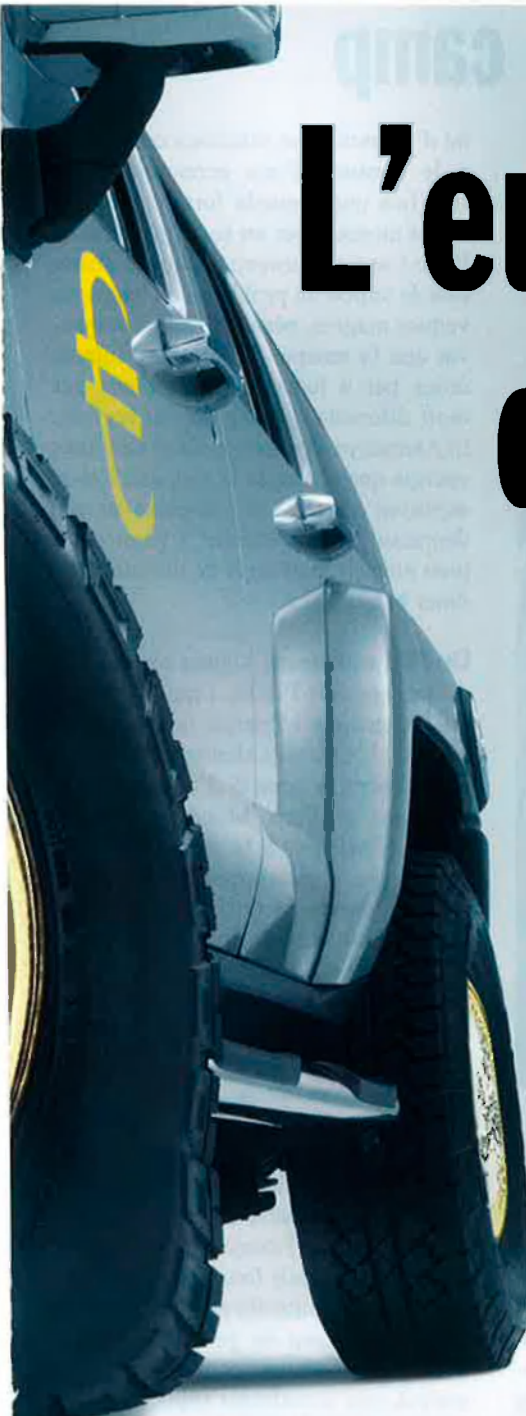


# PORTADA



TOMI PAVIA



# L'euro, en risc de punxada

Havia de ser la panacea. I en part, ho ha estat. L'euro ha servit de paraigua per a les economies en temps de vaques grasses, i n'ha facilitat el creixement. Però ara, enmig de la crisi, l'existència d'una moneda única és incompatible amb la que havia estat la gran aliada dels estats per a estimular l'economia de cada un: la devaluació de la moneda. La UE ha de reactivar com sigui l'economia grega, no té l'opció d'abandonar-la a la seva sort. Però recordem-ho, la UE és només una unió política i monetària, no pas econòmica.

Cada estat campa lliurement en aquesta matèria. Una llibertat que pot fer trontollar la unió monetària si no s'hi para compte.

# Pilota i equips, però sense camp

La crisi ha remogut els fonaments de la UE. Euroescèptics que culpen la moneda de tots els mals, uns altres que donen gràcies que existeixi... Ara Alemanya i França volen crear un fons monetari europeu que faci d'àrbitre del partit.



El BCE, amb seu a Frankfurt, recela de la creació d'un fons monetari europeu.

**M**algrat que el 1992 el tractat de Maastricht dibuixava una aliança política, econòmica i monetària, dos decenni després la UE és, fonamentalment, una unió política. Per a alguns estats, també és un pacte monetari, però ni els uns ni els altres no disposen d'un terreny de joc comú ni d'unes normes d'arbitratge acceptades per a fer jugar les seves economies. Ha fallat, doncs, el tercer pilar. Hi ha qui diu que l'euro ha estat una estafa, la gran mentida europea, però el problema de fons no és aquesta moneda, orquestrada pel Banc Central Europeu, sinó el recel dels estats a cedir el control de la seva economia, impostos inclosos, a l'aparell europeu.

Sigui culpa de l'euro o no, ara els països de l'eurozona tenen sobre la taula el cas grec. La UE ha de trobar una

solució immediata per a l'economia d'aquest estat, i potser aviat ho haurà de fer per a alguns altres jugadors amb poca musculatura. Són els estats que la premsa anglosaxa ha batejat amb la sigla PIIGS (les inicials en anglès de Portugal, Itàlia, Irlanda, Grècia i estat espanyol). Es tracta de països que ja tenen un deute públic alt, allunyats de les directrius europees en aquesta matèria i, per tant, més tocats per la crisi que no pas la resta. La reacció dels mercats financers i borsaris ha qüestionat l'economia dels estats perifèrics amb dificultats, però sobretot ha posat en dubte la solidesa de la unió monetària europea. És una de les primeres ocasions en què l'euro ha estat vist com un impediment per a la recuperació d'alguns països. Euro significa la fi de la política estatal de devaluació d'una moneda per

tal d'estimular les relacions comercials i de consum d'una economia. Euro significa una moneda forta controlada en tot moment per un sol organisme, el Banc Central Europeu. I aquesta fortalesa és també un problema en temps de vaques magres, perquè ja s'ha comprovat que la recepta de la taxa d'interès única per a totes les economies, per molt diferents que siguin, no serveix. Si Alemanya i França es refan amb més energia que abans de la caiguda, l'estat espanyol o Grècia se sumeixen en una depressió més profunda, i paguen un preu altíssim pels anys de disbaixa del diner barat.

**Un FMI europeu.** Alguna cosa s'hi ha de fer, amb els PIIGS, i qui mana a la UE, Alemanya i França, ja pensen solucions. L'executiu alemany proposarà formalment la creació d'una institució semblant al Fons Monetari Internacional (FMI) per a la zona euro, com a eina per a assegurar-ne l'estabilitat i lluitar contra la crisi de la moneda única. El ministre de Finances alemany, Wolfgang Schäuble, assegura que per mantenir l'equilibri intern de la zona euro "cal una institució que tingui l'experiència de l'FMI i que pugui intervenir amb poders executius similars".

L'objectiu és que aquest organisme pugui rescatar els estats membres d'una fallida, en canvi de poder sancionar els qui tornin a endeutar-se més del compte. Alemanya i França voldrien poder tancar l'aixeta dels fons comunitaris als socis que no controlin els seus nombres vermells i posin en perill l'estabilitat del conjunt del bloc —com ara l'estat espanyol, que actualment triplica el límit màxim del 3% de dèficit públic permès pel pacte d'estabilitat i creixement. I fins i tot reivindiquen que hom els pugui retirar temporalment el dret de vot a Brussel·les o, directament, fer-los fora una temporada de la zona euro. Aquest FMI europeu tindria dues cartes: la solidaritat o el caos, ja que només rescataria un estat membre quan ho decidissin per unanimitat la resta, però amb un sol vot n'hi hauria prou per a deixar que fes fallida. Aquest govern econòmic que

dibuixa l'eix franco-alemany podria ser una realitat aviat, si és que els setze socis que comparteixen l'euro hi donen el vist-i-plau.

Al Banc Central Europeu la idea no suscita entusiasme, perquè interpreta que es deslegitima el seu paper d'òrgan omnipotent controlador de l'euro. D'aquí ve que el president del banc, Jean-Claude Juncker, proposés de crear una institució amb potestat per a abordar crisis com la de Grècia, però sense envair competències.

Grècia ha estat un dels principals receptors de fons comunitaris, però no sempre ha fet servir els diners de manera correcta. En aquest sentit, la UE hauria d'empènyer aquest estat membre cap a reformes estructurals del sistema impositiu propi, per fer un pas endavant creïble en la lluita contra la corrupció i l'evasió d'impostos i afrontar una retallada necessària en la despesa pública.

**La fortalesa de l'euro, en joc.** La crisi econòmica passa factura al funcionament de les institucions europees en un semestre en què s'aplica per primera vegada el tractat de Lisboa que, sobre el paper, ha de modificar l'estructura econòmica i política de la Unió Europea per ajustar-la a la nova realitat. No queda clar quin serà el futur de la unió monetària, però sí que ara es troba en un punt d'inflexió que només poden resoldre els estats que en formen part. Poden optar per la solidaritat o per desentendre's dels problemes. Però, sigui com sigui, ja no es podran fer enrere en una pràctica que durant molts anys ha implicat abusos i injustícies per part dels estats membres —només alguns, per sort—, i que incideixen directament en la gestió del minso pressupost de Brussel·les (un 1,27% del PIB dels estats membres). No es podrà portar el paraigua europeu sense comportar-se seguint els criteris econòmics i fiscals que s'han de derivar de les normes de convergència ideades amb el tractat de Maastricht. Els impulsors de la moneda única no estan en condicions de destruir un edifici monetari que, de moment, ha ofert més alegries que no desgràcies.

*Gemma Aguilera*

## “Hi ha interessos perquè l'euro fracassi”

Anton Gasol (Cervià de les Garrigues, 1949) és doctor en economia. Acaba de publicar 'La llei del pèndol' (Ed. Destino, 2009). Considera que la UE ha d'anar més enllà de la unió monetària i posar les bases d'una unió econòmica.

**L'euro és un gran fracàs de la UE, com apunten algunes veus, ara que les economies d'alguns estats membres no se'n surten?**

—Tot al contrari, és un gran èxit, malgrat que alguns estats desitjaven que la UE fos només una unió duanera, que no hi hagués aranzels i es poguessin mobilitzar lliurement les mercaderies. Per fortuna, la majoria d'estats tenien clar que perquè hi hagués una àrea comunitària potent no n'hi havia prou d'establir la llibertat de circulació de béns i serveis, sinó que era imprescindible de garantir la mobilitat de les persones, esborrar fronteres, i també la lliure circulació de capitals. Posteriorment, la UE es va adonar que li mancava un element encara més important, disposar d'una moneda única. I la té. Sens dubte, l'euro és un gran encert per a Europa.

—Tenim una moneda única, però les polítiques de cada estat han donat resultats molt asimètrics en

les economies, vuit anys després de l'entrada en circulació de la moneda. No hi falla alguna cosa, en aquesta unió?

—I tant. A parer meu, el procés d'unió no s'ha completat; cal fer un pas endavant més ferm, que és la consecució de la unió econòmica. No n'hi ha prou de tenir la mateixa moneda, ja ho hem vist, Algunes economies, com la grega, la portuguesa, la italiana o l'espanyola, fins i tot, s'han quedat més despenjades. Però una unió econòmica de 27 estats no és gens fàcil d'assolir.

—No ho és ni per a l'euro, que no ha sabut atreure països amb una economia potent com el Regne Unit, entre més. Què requeriria, aquesta unió econòmica?

—A banda que les polítiques econòmiques siguin més o menys comunes a tots els estats, caldria un pressupost comunitari d'una certa envergadura. Actualment, aquest pressupost només és de l'1,27% del PIB de la UE. Ja es veu que no es poden fer polítiques econòmiques, amb aquesta caixa.

—Una unió econòmica hauria aturat la caiguda en picat de les economies que ara s'anomenen PIIGS (Portugal, Irlanda, Itàlia, Grècia i l'estat espanyol)?

—Amb un bon pressupost comunitari i unes directrius econòmiques comunes bàsiques, molt probablement alguns dels problemes que tenim ara no hi foren.

—S'han fet intents d'anar més enllà de la unió monetària, però sempre han acabat en fracàs. Es tracta de discrepàncies de fons del projecte econòmic de la UE o de manca de voluntat política dels estats, en general poc amics de la descentralització?

—Els estats es resisteixen a perdre atribucions. Ja s'han adonat que la unió monetària ha implicat que hi hagués un únic banc central, el BCE. I això, ras i curt, vol dir que els bancs dels